

„Egy másik létformában - teljesen”

NÁDI TÜNDEÉR

Szóval ott voltam egy ilyen nagyon régi tolóköcsival, már mindene hiányzott, az oldala, a csavarnak ott volt a lukja... a kocsi pont olyan roncs volt, mint én, úgyhogy összetartoztunk. És baromira feszült voltam a kameráktól. Klári néni az alkalmakra mindig természeti holmikat hozott, nádat, mohát, követ, ezek voltak ott akkor kéznél. És akkor egy leányka elkezdte körültűszdelni a kocsinak az összes lukját és roncsát nádaikkal. És én egyre oldódtam, hogy hát most már lassan fedve leszek a kamerától, marad a leányka. És én egyre oldódtam... A kocsimnak a bal oldalán még ott volt az oldala valamelyest, ha jól emlékszem. Oda pedig mohát tett, és bele egy követ. És mondta, hogy „Ez pedig a tojás a nádi rigó fészékében.” És én most nem tudom, hogy a kőről elhittem-e, hogy tojás, de azt betonbiztosan tudtam, hogy ennek a kislánynak tojás, tehát énnekem is az, és a gondjaimra bízta, míg ő mint talán nádi mama, elment a fiókájának ételt hozni. És akkor csipogtam a tojásnak, és akkor jön vissza és azt mondja, hogy „De szép vagy, olyan vagy, mint egy nádi tündér”. Így lettem nádi tündér. És azóta is vannak ismerőseim, akik nem is ismernek más néven. Én szeretem ezt a nevet, mert gyerektől kaptam, és szeretem akik így hívnak, azoknak az a lényem az igazi.

– Nem mondom a nevedet, hanem azt mondom, hogy te nádi tündér vagy, akit én Kókas Klárin keresztül ismertem meg, és annyit tudok csak, hogy nagyon kicsi baba voltál, amikor beleestél az utolsó gyermekbénulás járványba.

– Konkrétan tizennégy hónapos voltam, és nem pont az utolsóba, az utolsók egyikébe.

– Mikor is kaptad meg?

– '54-ben.

– Vástüdőn is voltál?

– Ez csak azért érdekes, hogy tudok énekelni is. Tehát hogy sok levegőt nem kaptam, de biztonságosat.

– Amikor a betegséget megkaptad, és utána az erőd, tehát az izomerőd elment, abból valami visszajött ezek szerint?

– A légzésem és talán a hólyagom.

– Nekem most annyit muszáj elmondanom, hogy érthető legyen, hogy a nyakizmodtól fölfele működnek az izmaid. Ezen kívül működik a jobb kezednek a... segíts...

világító pontok

– A jobb csuklómtól lefelé az ujjaim, és a csuklóm. Tehát remekül tudom kifelé húzni a kezemet. Azon kívül a jobb karomat úgy tudom használni, az egész karomat, tehát a teljeset, hogy a felső karomnál a könyökömhöz közel van egy madzag és azt én... a pulóver alatt senki nem látja... azt én harapdálom, avval emelem a kezemet, mint egy darut, aminek a végén ott van ez a... ami a daru végén is ott van: tud vele markolni, satöbbi, satöbbi. Az ujjaim elég precíz mozdulatokra alkalmasak, tehát hímezni tudok, írni tudok...

– *De csak a jobb kezeddél.*

– Kizárólag a jobb kezemmel, és tényleg csak a csuklóm, de az egész karomat használom a fogammal... De ha a fogam fáj, én béna vagyok, ha ínhüvely-gyulladásom van, akkor nem tudok járni.

– *Amikor megismertelek, akkor te tolószékben voltál, és Kokas Klárinak valamelyik tanfolyamán...*

– ...gyerekcsoportjában...

– *...a gyerekek között voltál. A lányom is abba a gyerekcsoportba járt. És akkor egyszer csak bejöttél a tolószékkel. Megállt a tolószéked, és mikor a gyerekek odamentek hozzád, te csipogtál, ami a gyerekekben teljes elragadtatást keltett. És már semmi probléma nem volt, hogy aki jött, az kicsoda és miért jött. Kiderült, hogy ő a nádi tündér. Hát akkor kizárólag csak így csipoghat, mint egy nádi rigó, más dolgot nemigen csinálhat. De egyébként azt hozzá kell tennem, hogy ha így rád nézek, akkor körülbelül 25 kilóra saccollak. Nem tudom, hogy ez stimmel vagy nem stimmel.*

– Nagyjából 22 körül vagyok, de voltam 26 is.

– *Tehát tulajdonképpen a tested nem működő izmokkal, nagyon elsorvadt izmokkal...*

– Valószínűleg nemigen vannak izmok, igen.

– *Viszont hogy is mondjam csak... te mindemellett egy bizonyos értelemben teljesen ép maradtál. Ebben megegyezhetünk.*

– Szerintem... így van. Igen. Egy másik létformában teljesen...

– *Na ez az, ez a másik létforma... Te azért vagy a Kokas Klári tanítványai között, mert hihetetlenül szereted a zenét. Azt a zenét szereted, amit a Klári is szeretett, tehát a hiteles zenét, ha ezt így szabad mondanom, ha a hitelesség szót összekötöm a valódi művészettel. A többit majd elmondod. És hát én ugye azt is tudom, hogy így közlekedve, illetve hát nem közlekedve, mert a szék közlekedik helyetted...*

– A csipogó villamosszék, igen...

– ...te bejártál a Zeneakadémiára.

– Oda tolókocsival, mert a villamosszéknek nagy súlya van, a Zeneakadémia meg nem akadálymentes. Egyelőre a mai napig sem.

– *Na szóval, bejártál a Zeneakadémiára, zenetörténetet hallgatni. És azt is tudom, hogy mindent, amit el akarsz érnei, most a távolságot értem alatta, az többnyire vagy templom vagy zene...*

– De Óbudára is kitalálok.

– *Édesanyádhoz és...*

– Ennyi.

– *Szóval végül valahogy eljutsz a legfontosabb, számodra legfontosabb dolgokhoz. Tehát olyan életmódot alakítottál ki, hogy olyan dolgok legyenek számodra a legfontosabbak, ahova el is tudsz menni a kocsival. Tehát a kettő egymással valahol kapcsolatba lépett.*

– De ez nem volt szempont, mikor valami nekem fontos lett. Nekem a zene sokkal előbb lett fontos, mint hogy el tudtam volna menni. És ez az a valami, amiről én nagyon-nagyon hosszú ideig azt hittem, hogy az a célom. Most már tudom, hogy eszköz a zene. A cél pedig...

hát Főnökömnek szoktam mondani, mert nem szeretem lejártni azt a szót, hogy Isten. Sokan használják, nem gondolnak bele... Szóval én egyszerűen csak a Főnökömnek nevezem, és aki ismer, azt tudja, kire gondolok. Nem ez az ószövetségi babonás tiltás görcsölteti belém, hogy ezt mondjam. Nekem a Teremtő nem választék, nem divat, hanem élettársam, vagy nem tudom, hogy mondjam.

– *Ez teljesen jó, ahogy mondod.*

– Nem mondom, hogy mindig tetszése szerint élek, de mindig forgatom a szívemben, hogy mit mond erről, mit szólna hozzá. Ha bennem van egy kérdés, kétség, bizonytalanság, egy jelenségnek örülök vagy nem örülök, rögtön keresem, szívemben pörgetem a Bibliát, és nem magyarázom bele az Igébe, hogy erről Ő mit mond. Mostanában, nem tudom, mióta tart, lehet, hogy emberemlékezet óta, nagyon szenvedek, hogy a világ ilyen mértékvesztett. Összecserélik a célt az eszükkel, az embert az Istennel. Most nem beszélnek erről többet, ha előjön, előjön, ha nem, hát annál jobb.

– *Mindenesetre amikor én megtudtam, hogy téged nádi tündérnek hívnak, akkor arra gondoltam, hogy te a nádi tündérséggel tulajdonképpen elszálltál a mese irányába. Ez összefügg sajnos azzal, hogy ez a világ elég nehezen élhető annak, aki nem e világból való. Most elnézést, de ez jutott az eszembe...*

– Ez a szó benne van a kedvenc Könyvemben, igen.

– *És arra gondoltam, hogy a nádi tündérség, az egyszerre a mesék világa, egyszerre a zene világa, és egyszerre a gyerekek világa.*

– Gyerekek. Gyerekek neveztek el nádi tündérnek... Nem szeretem a... televíziót, videót. Tehát én élek, nem röstellem a létformámat, de nem

...a szék
közlekedik
helyetted...

hivalkodom vele. Élek. Ez adatott, ebben vagyok boldog, és tényleg mondhatom...

– *Csak néhány szót mondj a létformádról.*

– Hát... megpróbálok tárgyilagos lenni. Négy végtag, törzs, kigyógyult légzésbénult, vastüdős voltam. Ettől nem kéne ilyen kicsinek lennem. Kegyelem. Mert nem biztos, hogy én ötven kilót is tudnék mozgatni az ágyon, elbírna a gerincem, ha ülni akarnék, sokkal nagyobb terhet jelenthetnék a segítőimnek. A létformám az, hogy ha egy lépcsős helyre kell vinni, akkor kézben föl tudnak vinni. Nem tudom, olyan hét-nyolc éves gyerek súlya lehet, talán.

– *Igen, körülbelül.*

– Hálás vagyok érte. Mivel már közelebb vagyok a hatvanhoz, mint az ötvenhez, valószínűleg az erőm nem növekszik, hanem csökken. Villamosszékkal bárhova el tudok menni, ami akadálymentes, tolókosival elvisznek, ha olyan helyre kell mennem, ami nem akadálymentes. Nagyon szeretek egyedül közlekedni.

*...már közelebb
vagyok a hatvanhoz,
mint az ötvenhez...*

Nem azért, mert nem szívesen kérek segítséget, ez nálam napi rutin, hogy segítséget kell kérnem. Mert itt van pl. ez a Combino, ami tényleg fantasztikus ajándék, csak elszámolták. Ha öt centivel magasabb lenne a peron, akkor nem kéne mindig valakit megkérni, hogy legyen szíves fogja meg a kocsit. Semmit nem kell csinálni, csakhogy fölugratok, megbillen a kocsi. A kezem, amiben nincs erő, leesik a *joystick*-ről, amit én jobb szeretek botkormány-nak hívni. Én ott ég és föld között félig hanyatt fekvé... a villamos elindulna. Ha nem billenek meg, a kezem rajta marad, fölmegegyek, beparkolok a helyemre, és minden rendben van. Ezt az esetek többségében még a közepes tömegben is meg tudom csinálni, hogy a helyemig elférkőzhetek és leparkolok. Mozdulataimnak ura vagyok. Ez is kegyelem. Létformám... Húsz-huszonevvel ezelőtt mérhetetlenül szerettem volna apáca lenni. Nem voltam még megkeresztelve sem, de nem ez a lényeg. Én kérdeztem egy barátomat, ismerősömet, nem tudom, hogy ő minek fogadna el engem, zeneakadémista volt, hogy feltétlenül fontos-e, hogy az ember milyen ruhában szolgálja az Istent, vagy az a lényeg, hogy szolgálja az Istent. És ő értette, hogy mit kérdezek, és azt mondta nekem: ha Jézusnak fontos volt, hogy megkeresztelkedjen, akkor ezt egy ember nem is kérdezheti. Onnantól kezdve kerestem a lehetőséget, hogy megkeresztelkedjem, de nem találtam; a lehetőség talált rám... Tehát még nem vol-

tam megkeresztelkedve, de szerettem volna anyáca lenni. Tudtam, hogy ezt nem az Isten szeretné, hanem én szeretnék ebből a zajos, hivalkodó, nem is tudom, milyen világból egy olyan csapatba, környezetbe, társak közé kerülni, akiknek ugyanaz a fontos, akik ugyanazt a nyelvet beszélik. És vártam vele. Közben kerestem a lehetőséget, de vártam. És folyamatosan kérdeztem. És akkor egyszer nekem azt mondta a János 17-ből, 15., hogy „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól”. És akkor tudtam, hogy ez nekem szól. Ez volt a megnyugvásom, mert tudtam, hogy ezt nem Ő akarja, csak én. Aztán tovább jártam-keltem az életemet így a villamos-székkal. Akkor még elől nagy kerekem volt, és gyalog jártam a városban, mert tudtam járdázni... És egyszer így jövek át a Deák tér felől, az intézet felé, a Lánchídon. És nekem szokott féktelen jó kedvem lenni. Harsogva tudok énekelni, de csak az utcán, ahol elnyomja az utcazaj, senki nem hallja a Főnőkön kívül. Aztán meg hát magamnak énekelek, de Előtte nem rösteltem. Az ágyon már nem szívesen, gipszkarton falak. Igen. Lutherániával szívesen énekelnék, de az esti fél 8-as próbákkal nem tudok mit kezdeni. Nem kívánhatom, hogy a világot hozzám igazítsák. Nem is kívánom... És akkor egyszerre csak megértettem, hogy miért kell nekem a világban lennem. Megpróbálom megfogalmazni: ha megadja a kegyelmet, sikerülni fog. Nem tudok nagyobb istenbizonyítékot annál, mintsem hogy egy életképtelen, húszkilós, négyvégtagos béna, szemmel láthatóan felhőtlenül boldog tud lenni, erőt kap hozzá és az élethez. Ez nem test és vér ereje. Pál apostol volt még ilyen kicsi a Biblia tanúbizonyossága szerint, tele tövisekkel, rövidlátó, ilyen bajú, olyan bajú, mit tudom én, mi baja volt. És volt ereje, biztos nem az övé. Ő mondja is, hogy „Élek én, de nem én, hanem él bennem a Krisztus.” Azt mondja, hogy mindenre van erőm a Krisztusban, aki... És igen, szóval azt hiszem, hogy az életerő tanúbizonyossága talán arról is szól, hogy az Isten szeretete nem személyválogatott. Akárkit tud használni. Voltak ilyen úti élményeim...

Egy gyönyörű májusi reggelen ilyen hihetetlen felhőtlen derűvel mentem át a Margit-hídon. És ott láttam a madarakat. És rájöttem, hogy a madarak igencsak lenéznek az embereket. Szerencsétlen nyomorékok, hát nem tudnak repülni. S rájöttem, hogy ennek a madárnak abszolút nem

*...nekem
szokott féktelen
jó kedvem lenni...*

különbség, hogy én, vagy az a másik, a kutyasétáltató. Ahol az Isten van: nincs különbség.

És egy másik, ez nem úti élmény. Deák tér, az 57-es énekünk, *Áldjad én lelkem...* A harmadik versszaka úgy szól, hogy „Áldjad Őt, mert keze csodásan alkotott téged, utadon elkísér, Tőle van testi épséged”... És elhallgattam, mert nem szabad hazudni. Én nagyon tudok énekelni, már úgy értem, nem úgy, hogy jó hangom van, hanem amikor éneklek, akkor benne vagyok abban, amit éneklek. És hát elhallgattam, mert még az utcán se, meg az ágyon se hazudok, hát a templomban... És akkor rájöttem ar-

ra, hogy nálam jogosabban senki nem énekelheti. Úgy szól tovább, hogy „Sok baj között pajzsod volt ő és őriződ, Szárnyával takarva védett”... Vajon ott a templomban hányan tudták, hogy az Isten segítsége nélkül nem értek volna oda? Hogy nemcsak én tudom, hogy egy ilyen roncs is képes örülni és jelen lenni, nem a testében, hanem az életben. És hogy nem kaptam defektet, és hogy a zebrán nem ütöttek el, és hogy megérkeztem. De autóval is lehet defektet kapni, és elüthetik a zebrán a kétlábúakat is. Vajon hányan gondolnak bele, hogy kegyelem, hogy ott lehet-

nek, ahol éppen vannak? Hogy mi az a testi épség tulajdonképpen? Igazából minél közelebb vagyunk valamihez, annál inkább látjuk a szeplőit, a hibáit. Abban a magasságban, ahol egy galamb van, már nem látszik...

*

A nádi tündért kezdtük el mesélni, hogy honnan kaptam én ezt a nevet, és hogy miért kedves nekem. A gyerekektől. A gyerek még az, aki szintén fontosabb a zenénél nekem. Nem tudom, hogy kaptam a zenét, tényleg nem tudom, mert ha belegondolok, hogy mi minden fontos nekem, jó esetben dobogós a zene. Egyébként a zene is, és a gyerek is istenbizonyíték. Pilinszky Bachról mondja, de nekem Pilinszky is istenbizonyíték.

Hogy én a videót nagyon nem szeretem?! Klári néninek elhittem, hogy szükség van rá. Amikor gyerekekkel voltam, igyekeztem nem tudomásul venni, hogy ott a gép, mert annyira az volt fontos, hogy ő, a gyerek elfogad és odajön. És hogy valószínűleg pont úgy lát, mint egy madár vagy mint az Isten, márhogy engem. Szóval hogy nem a púpomát látja, vagy ha igen, akkor abban azt látja, hogy ott vannak a szárnyak. Tehát hogy valami mást lát, nem azt, ami nekem fizikailag fáj, hanem azt, amin túl tu-

*...baromira
lenézi a madár
az embereket...*

dok lépni, amikor zene közelben vagyok, gyerek közelben vagyok, Isten közelben vagyok, szóval mindig. Mert lehet, hogy nem szól a zene és nincs ott gyerek, de az Isten mindenhol jelen van.

Szóval ott voltam egy ilyen nagyon régi toló kocsi-val, már mindene hiányzott, az oldala, a csavarnak ott volt a lukja... a kocsi pont olyan roncs volt, mint én, úgyhogy összetartoztunk. És baromira feszült voltam a kamerától. Klári néni az alkalmakra mindig természeti holmikat hozott, nádat, mohát, követ, ezek voltak ott akkor kéznél. És akkor egy leányka elkezdte körülűzdelni a kocsinak az összes lukját

és roncsát nádakkal. És én egyre oldódtam,

hogy hát most már lassan fedve leszek a kamerától, marad a leányka. És én egyre oldódtam...

A kocsimnak a bal oldalán még ott volt az oldala valamelyest, ha jól emlékszem. Oda pedig mohát tett, és bele egy követ. És mondta, hogy „Ez pedig a tojás a nádi rigó fészkeben.” És én most nem tudom, hogy a kőről elhittem-e, hogy tojás, de azt betonbiztosan tudtam, hogy ennek a kislánynak tojás, tehát énnekem is az, és a gondjaimra bízta, míg ő mint talán nádi mama, elment a fiókájának

ételt hozni. És akkor csipogtam a tojásnak, és akkor jön vissza, és azt mondja, hogy „De szép vagy, olyan vagy, mint egy nádi tündér”.

Így lettem nádi tündér. És azóta is vannak ismerőseim, akik nem is ismernek más néven. Én szeretem ezt a nevet, mert gyerektől kaptam és szerintem akik így hívnak, azoknak az a lényem az igazi.

– *Mit gondolsz az életednek a központjáról? Én azt jegyeztem föl, hogy te a zenében élsz, vagy a zene él benned, de azóta az az érzésem, hogy ez szétválaszthatatlan.*

– Megint a Könyvem jut eszembe... hát az is egy egység. Most nem arra gondolok, hogy háromezer év alatt írták, vagy nem tudom, mennyi alatt, és az első és az utolsó oldala egybecseng. „Lőn világosság, mielőtt lett volna Nap és Hold...” és a végén ott van, hogy nem lesz szükség Napra, Holdra, mert az Isten dicsősége világosítja meg. (Jelenések utolsó fejezete.) De nem erre az egységre gondolok, hanem az Atya, Fiú, Szentlélek egységére. Az, hogy valaki egyszerre édesanya, aki valakinek a gyereke, valakinek a nagymamája, valakinek a munkatársa, valakinek... és ugyanaz az egy ember.

A zenével való kapcsolatom egy nagyon furcsa dolog, mert a zenénél jobban csak a csöndet szeretem. Amiben viszont bármi belefér, ami...

...nálam

jogosabban senki
nem énekelheti...

szóval szerintem a legszebb zenék a csöndről szólnak. Azért nem tudom megismerni a dzsesszt, mert nekem sok, a hangzása sok. Ugyanakkor mégis vannak 'hangos' zenék, amiket szeretek. Nem tudom megfogni, szóval magamat nem értem. De nem is nekem kell érteni magamat, hanem a Főnöknek.

– *Egyszerre találkozótál-e Istennel és a zenével?*

– Nem. A zenével sokkal előbb. Szüleimnek volt mindenféle zenéje, nagy orsós magnón meg nagy fekete lemezen. Nekem az első emlékeim között zenék vannak. És tulajdonképpen azt hiszem, a zenében az otthonomat szerettem meg. Azt a békés otthont, ami nagyon ritkán adathatott meg, mert sokat voltam kórházban, és azt a békés otthont, ami nekem még a... bocsánat... a szüleim válása előtti otthonom volt. Az nekem egy hihetetlen nagy seb. Be-gyógyult seb, megszentült seb, olyan, mint Krisztus sebei, amik a megváltásról szólnak. Mégis akkor elmondanám, ha lehet azt, amivel várni szerettelek volna. Mondtam, hogy mindenek előtt én most nem a felvetett témáidról szeretnék elsősorban beszélni.

*...pont úgy lát,
mint egy madár,
vagy mint
az Isten...*

Hanem arról, hogy mögöttünk van egy Nagyhét. És bűnök és... sose fogalmaztam még ki magamból, pedig gondolom, már igen öreg vagyok. És amióta emlékszem, ilyen állapotban vagyok, nincs bajom az állapottommal, Isten a tanúm rá, hogy nincs. Én szeretek villamosságban járni, mert a nagyobb kutyákkal és a kisebb gyerekekkel egy magasságban vagyok. És ez kegyelem, hogy szemtől szembe tudunk találkozni... Nincs olyan utam, hogy ne kapnék egy-egy olyan pillantást, amivel gazdagabban térnék vissza. Nincs a helyzetemmel bajom. Derülni is tudok sok mindenben, nincs ezzel baj. De amikor kezdtem tudni, hogy más vagyok, mint a többi gyerek, én onnantól kezdve tudtam, hogy teher vagyok a szüleimnek, és én akkor még csak a szüleimben gondolkodtam, nem abban, hogy Uram bocsá', majd terhe leszek a társadalomnak meg eltartottja a világnak... Ez a világ most elég jól tudatosította bennem (bennünk). Nem erről szeretnék beszélni, abszolút nem erről... Hanem hogy a szüleim. Nem követtem el semmi rosszat tizennégy hónaposan, mégis megtörtént valami, aminek én vagyok az oka. Hogy a szüleim aggódtak, reménykedtek, csalódtak, hiába fáradoztak, tehát mérhetetlen sok törekvésük, reménységük kárba vészett. Mérhetetlen fájdalomnak vagyok oka, nem követtem el semmit, de oka vagyok. Én nagyon

könnyen megértettem, mikor felnőttként találkoztam Istennel, az eredendő bűnnel, hogy nem kell ahhoz semmit elkövetni, hogy az ember oka legyen dolgoknak. A bűn nagy része csak úgy megtörténik az emberrel. Nem kell vele semmit csinálni, tudni kell, nem kell tagadni. Mert akkor nem lehet rendbe tenni. Rendbe kell tenni.

És átértékelődött, és én igyekszem úgy élni, hogy a szüleim tudják, hogy boldog gyerekek van, akinek teljes élete van. Nem mondom, hogy teljes értékű, mert nem tudom, mit jelent. De tudom, hogy épkeztláb emberek közül nagyon kevesen tudnak az adottal ennyire összhangban élni. Jó dolgom van, még azt is megengedhetem magamnak, hogy boldog legyek. Nagyon sok mindent megengedhetek magamnak. Csendes időket...

Teljesen szabadon garázdálkodom az időmmel, erőmmel. Aztán persze amikor az ember felnő, olyan bűnei is lesznek, amiket ő követ el. De rosszul mondom, ha úgy mondom, hogy már szokva vagyok. Avval együtt ha keményebben szólok, vagy ha félreértés van, nem tudok addig nyugodni, míg nem rendezem. Lehet, hogy nem követtem el, de megtörtént, és ez nem jó. Nem azért, hogy az Isten ne haragudjon, hanem nekem nem jó, hogy a másikat nem jó. Szóval azt hiszem, hogy ilyesmit jelenthet az, hogy „maradjatok az én szeretetemben, és én tibennetek”. Nem vagyok hajlítható, de az igaz, hogy mindent próbálok megérteni és elfogadni. Tehát mielőtt én odamondok, azért valószínűleg végig gondoltam... Nem tudom, hogy jutottam ide a bűntől. Szóval ezt szerettem volna elmondani, hogy így a Nagyhéten meg tudtam fogalmazni, hogy talán azért értem, amivel sokan nem tudnak megbarátkozni, hogy mi az, hogy bűnös vagy eredendő bűn. Nem öltem, nem loptam, nem csaltam. De nem ezen a szinten kezdődik. Ez már köztörvényes. Amire az Isten gondol, nem ez. Jézus is mondja, hogy nem kell, hogy elkövesd, ha gondolatban megtetted. De én még csak nem is erre gondolok... Szóval ezek ilyen nagyon rezdülés szintű dolgok.

– *Azt kérdeztem, hogy egyszerre találkoztál-e Istennel és a zenével?*

– Nem, a zenével a szüleim által. A szüleim nem hívók. Nem hívók, de ők is Isten bizonyítéka. Elgondolkodtam én azon, hogy több olyan gyereket ismertem, akiket eldobtak. Mi az, hogy szeretet, hogy ők nem tesznek engem állami intézetbe, gondolnak, szeretnek, haza visznek, van ottho-

*...a nagyobb
kutyákkal és
a kisebb gyerekekkel
egy magasságban
vagyok...*

nom, vannak szüleim. Miközben épkézláb, gyönyörű gyerekeket gyerekotthonba raknak. Igazából tehát a szeretetben benne van az Isten. Bocsánat, ha igehelyekkel dobálózom, de ezek fontos helyek. 1. János 4.8. „Az isten szeretet”. Nem azt akarom mondani, hogy minden szeretet... mert a szeretet szót azt nagyon lejáratták. Bocsánatot kérek azért, amit mondani fogok, iszonyodom ettől a szótól. Tehát szeretném, ha azt értenéd alatta, amit a Bibliából én érteni vélek. Nem ezt az érzelmi szeretetet, ami lehet ingadozó, önző: szeretlek, mert az enyém vagy, szeretlek, mert tetszel nekem, szeretlek, mert családi pótlékot kapok utánad, szeretlek, mert tényleg nem tudom, miért, mert büszke lehetek rád, szeretlek, mert ha nem... És szerintem a szeretet is egy bumeráng, ha jól dobom el, előbb-utóbb visszajön. De ezzel nem azt akarom mondani, hogy azért szeretek, hogy visszonszeressenek, de ez törvény. Ez a világ elég rövid távon gondolkodik. Hihetetlen rövidlátó ez a világ. Tehát ha én most mondom egy mondatot, akkor már nem hivatkozhatok a két perccel ezelőttire, mert nem tudják, miről beszélek. Félelmetes... Most képzelj el akkor a Könyv első és utolsó oldala közti pár ezer évet.

*

Azt szeretném még elmondani, hogy vannak események, amikor kint van a videómédium. Én nagyon neheztelek, és egyszer el is jöttem a 'szünetben', mert nagyon úgy éreztem, hogy belemásznak az emberekbe, és dühített. Nagyon dühített, mert az embernek van egy istenkapcsolata, van egy Bach-kapcsolata, van egy zene... szeretne ráhagyatkozni arra, amit hall, arra, akiért ott van. Ne tessék meglesni az én lelkemet. És nagyon be voltam rágva, de nem ez a dolog lényege. Bach évrázó volt ráadásul. Két nappal korábban volt egy szóló zongoraest, áramszünet lett, és csak az oltár előtti gyertyák világítottak. Kiment az áram, és a zene zökkenés nélkül szólt tovább. Szerintem a zongorista észre se vette. És nekem hihetetlen jólesett, mert végre elengedhettem magam teljesen.

Amikor bementem, szakadt az eső. És aznap már másodjára voltam ott, mert én reggel az istentiszteletre elmegyek. Nekem fontos az istentisztelet, tehát hogyha ilyen alkalom van, akkor én este már másodjára megyek többnyire. Én szeretek utazni, kétségtelen, hogy fárasztó... nem fárasztó, nehéz. Rá kell készülni. Aznap az ember nem iszik... Ha nem iszik, próbál olyat enni, amire nem szomjazik...

– *Vizet nem iszik?*

– Semmi folyadékot, mert... Az ember egy közlekedő edény, én szó szerint közlekedem, miközben edény vagyok. Remélem, hogy a Szentléleknek is edénye vagyok, de annak nincs köze az iváshoz. Azaz hogy az Úrvacsorához van, igen, oké. Minden mindennel összefügg, igen, ez így van... Tehát elmentem a szakadó esőben és nagyon fel voltam háborodva, és kijöttem. És mit ad Isten, kijövök, és eláll az eső, és ahogy jövök át a

Lánchídon, szívárvány. És valahogy mélységesen meghatódtam, és akkor kezdtem el gondolkodni, hogy hát a *fényt* az Isten se szereti. Mindenhol világosságról beszél. A Teremtésnél is „lőn világosság” és nem fény. És Jézus is a világ világossága, és ti vagytok a világ világossága... Akkor megint kezdtem útközben gondolatban pörgetni a Bibliát, hogy amikor viszont Pál apostolt nagy *fényesség* vette körül, akkor megvakult. És azon kezdtem gondolkodni, hogy vajon az eredeti könyvekben, tehát a héber Ószövetségben és a görög Újszövetségben van-e különbség a fény és a világosság között, vagy ez a magyar nyelv külön ajándéka, amivel Károli megajándékozott minket. Mert ellentéte a fény a világosság-nak. A világosság láthatóvá tesz, a fény pedig kápráztat, elvakít. Szinonimának használják, de ellentétek. Nem tudom, hogy ezt a Főnököm is így gondolja-e, mert én nem ismerem eredetiben a Könyvet. De Őt kérdeztem, és nekem valahogy ezt válaszolta. Szóval mire beértem, én már megnyugodtam abban, hogy jó úton járok. Lehet, hogy tévút, de jó út ez az út. Szóval énnekem sosincs unalmas utam. Akkor vagyok a legkevésbé egyedül, amikor egyedül vagyok. Mindig van min rágódnom.

Tehát előbb volt a zene, mint az Isten, de a zene vezetett hozzá. Mert a szüleimnek elég kevés Bach zenéjük volt, aztán én már úgy felnőttebb fejjel, tizen- húszéves koromban találkoztam először Bach-hal. Én tudom, hogy az emberben mindig ott motoszkál az Isten, mert úgy vagyunk összerakva, hogy...

Most megszületett az ötödik gyerek a családban, szóval ötszörös néni lettem. Megint és mindannyiszor egy pocakos tündért látok velem szembe jönni, hogy micsoda hihetetlen szeretettel van ez az egész kitalálva. Hogy nem tudod, hogy melyik az a megszentelt pillanat, amikor megajándékozottá válsz, és utána kapsz időt, hogy hozzá szokjál, hogy anya vagy. És hogy közben hány helyen történhetne baleset... szóval hogy ez az egész milyen kegyelem. És semmi nem történt, semmi, ez csak az élet. Nem is tudjuk megbecsülni. Elvetetjük, eldobjuk, nem érezzük. Semmi-re nem vigyázunk, és semmire nem tudunk rácsodálkozni, és semminek nem tudunk örülni. És olyan szegények vagyunk. Azt mondod, hogy „Mindenem van, megelégedtem, és nem tudod, hogy te vagy a szegény és nyomorult” (Jelenések Könyve). És hogyha az ember ezen a szemüvegen keresztül nézi a világot, egyre időszerűbb az Isten, és a Könyve. És nem azért, mert ilyen én fatalista vagyok és a világ végét várom, hanem mert

*...hogy tévút,
de jó út
ez a tévút...*

világító pontok

így van. Egyébként is nem a végét, hanem a kezdetét várom. De mindegy. És addig is itt vagyok. De hát nincs egyik a másik nélkül.

– Azt kérdezném, hogy körülbelül milyen magasságból látod a világot? Akár centiméterben, akár hasonlatban kifejezve.

– Centimétert nem tudok. Már többször gondolkodtam rajta. Részben azon is múlik, hogy melyik kocsimban ülök. Mert énnekem olyan jó dolgom van, hogy ahányféle templomba járok, annyiféle kocsim van. Az akadálymentes templomot beveszem villamosszékkal. Lépcsős templom: tolókocsi. A villamosszékbén nem tudom, hány centi vagyok, de békésen egymás szemébe tudunk nézni olyan 4-6 éves korú gyerekekkel, felnőtt vizslákkal. Szóval olyan jó. Olyan igazi.

Múltkor megyek szintén az Andrássy úton, ez a Nagyhét volt, és mindennap bementem a Deák térre, az első három napon így áhítatok voltak. Aztán Nagycsütörtök, Nagypénteken mozgássérült passió, Nagyszombaton János passió, szóval mindennap úton voltam. Megyek, úgy szépen, egyszer csak hallom a hátam mögött olyan négyéves forma gyerekhang... „De kicsi bácsi”... Nem mertem megfordulni, hogy az anyukája zavarba ne jöjjön, de úgy szerettem volna látni ezt a tündért. Na szóval ilyenek vannak.

Gerzson egy panda, aki újkorában nem az enyém volt, és tolltartó volt, aztán elcseréltem egy papírmadárkáért. Akkor lett a neve Gerzson, addig nem volt neve. Ő egyébként rendszeres útitársam. És hát vannak barátai neki is a Deák téren, meg úgy egyáltalán is. De azt hiszem, nem Gerzson fogja nekem a gyerekeket, hanem én fogom Gerzsonnak. No, de milyen csak úgy egy pandával járni a Zeneakadémia egyházzene szakára? Úgy-hogy elhatároztam, hogy ő lesz a papírzsebkendő tartó. Aztán jött a mobilkorszak. Már amikor én iskolába jártam, mobilkorszak volt, de én még nem voltam mobilos, míg beteg nem lettem, de ez most nem fontos. Akkor aztán, hogy az anyukámmal meglegyen a köldökzsinór, akkor lettem mobilos. Én iszonyodtam a mobiltól, nem akartam... De hát azt hiszem, hogy én nem sodródok annyira a korról, de azért amiről úgy érzem, hogy tényleg hasznos, mondjuk olyan szempontból... mesélek egyet, úgyis az útjaimról kérdeztél. Mentem föl egy Nagyhéten a Várba, a Bécsi kapu téri evangélikus templomba, és az Ostrom utcán lerobbant az autóm. Vicces. Azért az nem akármilyen. És jött egy fiatalember, és mondtam, hogy adnék neki egy telefonkártyát és egy telefonszámot, hogy legyen szíves segítséget hívni nekem. Azt mondta, hogy nem kell néki a kártya, elővette a mobilját, hogy azon... Nagyon röstelltem magam, mert hát ennyiért akkor már lehetne nálam is, és akkor most én miért élőködöm máson. Ráadásul akkor még olyan nagyon misztikus volt nekem ez a mobil, hogy ez egy nagyon drága dolog, és hogy jövök én ahhoz, hogy egy idegent így a jó szándékán keresztül, akár anyagilag is igénybe vegyek. De akkor még mindig nem lehetett rábeszélni engem a mobilra, pedig tudtam, hogy ez tisztességesebb lenne, mert ha jön a segítség, akkor hát igen, az ember élőködik, mert nem fogadják el az utcai telefonnak a kártyáját. Bonyolultabbnak érzik talán, vagy nem tudom. Aztán hogy így úgymond rákos lettem, ami csak féligazság, mert egészen az voltam, de teljesen light-osan megúsztam, és azóta is teljesen light-osan úszok, úgyhogy nincs ezzel gond. A kalandjaim része... És hát... most nem tudom, hogy mit akartam mondani...

– *Azt, hogy milyen magasságban látod a világot.*

– De valahonnan idekerültem. Mindegy.

– *Az Ostrom utca, mobiltelefon...*

– Igen, de még csak az se. Kutya, Andrassy út... Lehet, hogy majd eszembe jut, akkor innen folytatom.

– *Jó, persze. A következő kérdés a városi közlekedés lenne, hogy mennyit közlekedesz?*

– Elég sokat. Vannak kerületek, területek, amikről én meg tudnám csinálni a listát, hogy ez nagyon jó, ez nagyon rossz, ez most alakul. A 4-6-os villamosról annyit: nagyon jó. És biztos, hogy föl lehet jutni egyedül is a villamosra egy villanybénának. De zökken. Nekem egy ilyen

világító pontok

zökkenőnél lazán leesik a kezem a botkormányról. Ráadásul akkor már félig meg is vagyok dőlve hanyatt, és nincs erőm a kezemet visszatenni, mert úgy vezetek, hogy a törzsemmel dőlök a csuklómnak. Irányítani tudok, de erőt kifejtteni nem. Mindig valakit meg kell kérnem a megállóban, hogy fogja meg a kocsimat, hogy ne billenjen. Na most az esetek többségében szóba állnak velem, de van, aki nem. Nem tudom, hogy mitől félnek, hogy kódulok, vagy az a gond, hogy nem tudnak egy ilyen látvánnyal mit kezdeni. Mindent megértenék, pontosabban nem. Megpróbálom megfogalmazni vagy körülírom. Bármit elfogadnék vagy megértenék... de nem értek egyet vele. Én nem tudok senkit ott hagyni. Tényleg nem tudok. Én nem tudok nemet se mondani, ha kopognak. Ha nem lehet bejönni, akkor azt mondom, hogy „csak lány jöhet”, vagy „kettő perc”, vagy bármit. De azt, hogy nem lehet, azt nem mondom. Ha valaki megállít, és sietnék, akkor megkérem, hogy próbáljuk meg gyorsan, mert időre megyek. De azt, hogy nem érek rá, soha nem vagyok képes mondani. Úgy érzem, hogy ez egy cserbenhagyás. Az ember anyyira sosem siethet, szóval anyyira mindig rá kell érnie, hogy egy tisztességes mondatot adjon a másiknak.

– *Mi a túlnyomó tapasztalatod? Az, hogy segítenek, vagy hogy nem?*

– Néha szinte anyyira segítenek, hogy az már árt. De akkor is hagyom, mert jólesik... több minden jólesik. Az egyik, hogy neki fontos, hogy segítsen. A másik az, hogy nem akarom visszautasítani. Nagyon nehéz tud len-

Benedek Csilla (9 éves, Gyergyóalfalu, Románia) rajza

ni egy-egy segítség. Az a jó, ha akkor segítenek, amikor szükségem van rá, szóval ha meghallják, hogy kérnék valamit. De elfogadom, ha kéretlenül is.

– *Az, aki segít neked, nem tudhatja, hogy mikor hátráltat, vagy mikor nem.*

– Igen, és ezért fogadom el, mert nem szeretném visszautasítani, mert jólesik, hogy észreveszik, hogy tehetnek valamit. És hogy megvan a szándék... E mögött nagyon sok minden van. Néha még pénzt is akarnak adni. És tudom, hogy esetleg őneki ebből tényleg lehetne haszna is. Szóval többnyire megpróbálom úgy nem elfogadni, hogy az ne legyen bunkóság. Például minap egy cigánygyerek ágyneműt árult. Meglátott engem, fogadjam már el tőle. Mondom, most nézzen

rám, énnekem annyira kicsi ágyam van, én

nem tudok mit kezdeni egy felnőtt ágy-

neművel. Megértette, valószínűleg nem

bántottam meg avval, hogy nem fo-

gadtam el. Tehát igen, ilyenek is van-

nak, és mindig remélem, megkapom

a kegyelmet, hogy úgy tudjak vála-

szolni, hogy az ne legyen bántó, sér-

tő, és ugyanakkor mégis megússzam

a megajándékozottság élményét...

Virágot is akarnak adni, tényleg ked-

ves, néha már majdnem elfogadom, és

akkor mondom, hogy nem tudok én úgy

vezetni, hogy fogom a virágot, nem tudom

hova tenni. Nagyon kedves és köszönöm, de

nem. Volt, hogy gyufát kértek tőlem. És bár én nagyon haragszom a cigarettára, mondtam, ha megvár, hozok. Mert hogy én nem dohányzom. És elmentem, és vettem. Hajléktalan volt. Ott a Párizsi utcában, a posta mel-

lett, egy beugróban lakott. Mindig köszöntem neki, miközben csak úgy elhaladtam, próbáltam nagyon oda se nézni, meg csak úgy köszönni, ha

nem akarják, ne vegyék észre. De gyanítom, nekik nehezebb, mint nekem. Meg adnék is, de röstellem. Hogy jövök én ahhoz?

*

Szóval úti élmények... Viceset fogok mondani, de nagyon ciki volt, leizzadtam télvíz idején. Esti alkalomról jöttem vissza a Deák téren, és a Nyugatin fölszállt egy nagyon érdekes fazon. Felülről teljesen ilyen bőrdzsekinek tűnő valami, alulról egy szakadt farmer, a kezében egy üvöltő rádió. De valami... hát számomra nem kívánatos zenét üvöltött. És odaparkolt, ahol én állok a villamoson, az én helyemre. És miközben a kezében, az egyik kezében üvöltött a valami, amit én nem tudom minek neveznék, mert néha nagyon fölmeleg tőle a pumpám is, és nagyon rosszul érzem magam. És a kezét a lábam fölé helyezte, és mormogott valamit.

*...nagyon
nehéz tud lenni
egy-egy segítség...*

Na mondom, most ő gyógyítani akar, és azt gondoltam magamban, ne kínlódj velem, mert nekem nem ott van a hiba forrása. De nem mondtam semmit, hanem próbáltam nem nagyon zavarban lenni, és próbáltam elviselni a rádióját meg a gyógyítást, meg mindent együtt. És hát baromi ciki volt, hogy finoman fejezzem ki magam. És fölszállt egy hölgy, szőke hölgy, de nem belülről fakadó szőkesége volt neki, hanem Istentől kapott. Két, hát olyan kicsinek mondható gyerekekkel, tíz év körüli kislányok voltak. És megálltak a hozzám relatív közel lévő, túloldali ajtónál. Ahonnan erre az egész jelenetre volt rálátása. Az ürge meg csak morgott elég hangosan, idegen nyelven. És tudtam, hogy jó szándékú, de valami hihetetlen necces volt. Közönséges volt, ezt mondanom se kell. Én meg ki voltam szolgáltatva a közönségnek, meg a nyelveken szólásnak, meg a gyógyításnak, meg a zenének... mindennek. Ott izzadtam, de hát nem baj. És egyszer csak az történt, hogy a hölgy a két kisgyerekekkel, rászólt az ürge, hogy kapcsolja ki a rádiót, mert nem mindenki akarja ezt hallgatni, és különben is ne zaklasson engem, mert én onnan nem tudok elmenni. Na, ez a jólöltözött ürge kikapcsolta a rádiót, elvette a kezét a lábamról, és egyszer csak azt mondta: „Na, milyen csönd lett, talán senki nem tud itt spanyolul?” Vagy tényleg senki nem tudott spanyolul, vagy az ürge nem spanyolul beszélt. Szóval én azt hittem, nyelveken szólt, ő spanyol nyelven szólt, vagy sem, ezt most nem tudom. És nagyon haragudott a nőre, hogy majd ha egyszer tőle a Mennyországban számon kérik, hogy engem miért nem gyógyíthatott meg, akkor majd el fogja mondani, hogy azért, mert nem engedte az a hölgy.

Én a Széna téren leszálltam, féltem, hogy az ürge is ott fog leszállni, de ők tovább mentek a Moszkváig. Annyit próbáltam gesztikulálni a fiatalasszonynak, hogy köszönöm. Én aztán bejöttem, és nem emlékszem, hogy fáztam vagy melegem volt télen, de arra konkrétan emlékszem, hogy a villamoson izzadtam, mint látod most is.

Szóval vannak helyzetek, amibe úgy belekerülök. És nem tudom, hogy kéne okosan viselkedni, mert az első pillanattól tudtam, hogy ő gyógyít. De tudtam, hogy nem szakavatottan, szóval nem a Jézus adta neki a látást, mert akkor tudná, hogy nem ott van a bajom. Hanem a lábam is csak egy következménye az eredetinek. Nem tudom, Jézus hogyan tudná megcsinálni. Tudom, hogy Ő tudná. De azért rég voltam tizennégy hónapos, és ezek a torzulások és hegedések és különböző refluxok és gyomor bajok, meg minden, szóval ez már egy lábbal nem gyógyítható. Valaki, aki csak a kocsit látja, nem fog tudni meggyógyítani. Csak a kocsit látják, és nem tudják, hogy ez mi. Tehát mondom, egészen odáig, hogy elkerülnek, ha segítséget kérek, egészen a gyógyításig és a világon mindenig mindenbe belekeveredem. Szóval...

Lejegyezte: Dr. Marton Dévényi Éva